מה שאני רואה ושומע בחיפה...

קרניאל

(לשון משוחפת)

ראיתי מעשה ונזכרתי הלכה.

נכנסתי לשכונה מעורבת הסמוכה להדר־הכרמל ועברתי ברחוב, שבו גרה משפחה יהודית ממכרי בבנין ערבי.

שאלתי מעוברים ושבים על הבית הלז ולא ידעו או לא רצו לענות. עד שהגעתי לחנות של מכולת ערבית. גכ־נסתי ושאלתי קצרות:

— בית פלוני אלמרני?

ראה החנוני הערבי לפניו אדם לבוש מבטנת ומזוודה כידוע הבין כי יהודי הנני וסבר שפניתי אליו בעברית. ניסה אף הוא לענות לי בשפתנו, ובתחיל מגמגם עברית רצוצה ומנענע בשתי ידיו כדי להסביר לי את הדרך בה אלך למחוז חפצי ואולם לא יכולתי להציל מפיו דבר ברור.

—יכול אתה לדבר עמי ערבית, אמר־תי לו, ויקל לך להסביר לי את דבריך...

אך הוצאתי מפי את המלים. האלה בערבית מורחת אמתית, קם החנוני הערבי ממקומו, תפש בידי את המזוודה שלי ורמז לי ללכת בעקבותיו.

— יודע הנך לדבר „עראבי"? (ער־בית) — הוא אומר מתוך שמחה גלויה — ממש כמו „ארבן־ערבי" - (ערבי)!... הבה ואראה לך את הבית!... הוא לא רחוק... קדמך!)

הוא רץ ואני רץ אחריו מהלך מאה מטרים בערך עדי הגיענו לשער־בר זל אדום;

— הנה כאן חבית של פלוני! — הוא אומר בסמרו לידי את המזוודה שלא היתה קלה ביותר.

הודיתי לו בלשונו, כמובן, על רוב חביבותו וזל גודל אדיבותו ובותרו על הטרחה היתרה ששרח לשאת גם את חמדי, ואולם הוא מחה לדברי־התודה:

— לא לא, יא אדון!... זוהי חוב־תי לאדם „משלכם", הודע לדבר ער־בית ממש כמוהו... ואם תאמר לי, למ־ה שלי, להוביל עד „ראס־אל־קיר־מל" (ראש־הכרמל), ארץ לפניך!... הלואי ויצעו גם עברית כמוכם... דרך־שה לנו, יא אדון, לשון משותפת כדי שנבין בינינו כאן זה את זה...

החנוני הערבי חזר לחנותו שהשאיר בה כמה קונים, ואני חזרתי מתוך דר־הרים על דבריו שנאמרו בתשמיש לב־עמוקות, כי חסרה לנו „לשון־משותפת" עם שכנינו.

ההבינו ערבה מנהיגינו ועסקינו מה שמבין „גוי" המסיח לפי תומו?

או היבינו זאת גם עכשיו שם בלוני־דון בשבתם יחד אל „השלחן־העגול"? רק אללאה יודע!...

ברחובות חיפה

הרוכל הקטן

אל ללא ילדות הם.

המגישה עם הרוכל הבן־שמונה. עוד רה בקרבי הרהורים נוגים.

ארצנו, אמנם, „ארץ הילד" היא. הן לד עומד כמרכז — בבית, בקיבוץ, בעיר ובכפר. בית הילדים הוא הטוב שב־בניני הקיבוץ. מיטב המזון ניתן לילדים מטפחים. מפנקים אותם. הם שיא מחמ־דינו. ראש דאגותינו. ועם כל זה — כמה הופעות מעציבות בין ילדי ישראל בעיר הארץ! ילדים־רוכלים בלילה ברחוב!

דומה כאילו לא קרה כלום. רחוב הר־אל עודנו הומה כמקודם. ערם אנשים שופע בשני עבריו. חלונות הראוה של החנויות מוחיריים. באור החשמל. קבוצות קבוצות מסתכלות בדברים היפים הר־אים מבעד לחלונות ואין איש שם לב לנער הקטן, הילד־הרוכל. הקוראה „כלי־ערף". המשה סכיני גילוח בגרוש. חו־צרת הארץ! החכשיטים הנוצצים. המש־הקים המסעמים התיאבונים שבו־לונות־הראוה מושכים את העינים ואת הלב יותר... תוצרת הארץ!...

עמוק, עמוק בלבי נחרתו תרי פניו הנוגים הרדים. עיניו הגדולות הכ־ואות־אפורות מביעות רציונות שקטה — מעין אותה רצונות המצוית אצל אדם בא בימים שהסתגל כבר לסבל החיים: מרירותם. האמנם אך ילד כבן שמונה — תשע הוא?

לעת ערב. רחוב הרצל הומה מאנ־שים. בתחנת המכונית על יד בית הס־כני עומד אוטובוס מס 14. המקשר את העיר עם קבוצת הפסרן. המחכים כתור הארוך דחוקים ונדחקים לתוך המכונית. בצפיפות זו נשמע קולו הבהיר של הנער הקטן: „חמשה סכיני־גלוח בג־רוש!" רמזתי לו, והוא נגש אלי והחזיל מסביר לי את טיב סחורתו. כמבין בקי ומנוסה; הוא, אמנם, לא השתמש עוד בסכינים הללו. אולם יודע הוא בטח כי טובים ודי וחזקים הם. ומדע הגם זו־לים כל כך? פשוט. זהו הנהה יוצאת מן הכלל. ומה שחשוב ביותר — „מע־צרת הארץ הם... את כ־ו הבינ בדברים שקטים, פשוטים, רציניים. אלמלי לא הייתי רואה לפני דמותו של נער קטן, הייתי חושב, כי אדם סבוגר הוא המ־דבר אלי — —

איך אמר הסבא מגדלי: ילדי ישר־אל אל ללא ילדות הם.

אהל שם בחיפה

לפתיחת עונת המסיבות שלו.

ציר היפה הענייה במוסדות תרבו־תיים ראויים לשמם בכלל, ובמוסדות תרבות עבריים ורוח ההדות המקורית המסורתית בפרט - זכתה במוסד התר־בותי החשוב מאד „אהל שם". המוסד מחקיים בלי עזרת המוסדות הצבוריים, שמרם הכירו את ערכו הרב לחנוך הה־מוני ברוח שלנו, המקורי, אלא רק הו־דות לעסקנים מספר ולכותות הרוחניים והחנוכיים שבאו עם העליה האחרונה לארצות המערב.

מדי שבת בשבתו מרצים סובי הנר־אמים המקיימים הם מרצים מבחוץ של נושאים שונים, ספרותיים והיסטוריים, שתוכנם רצוף אהבה, ככוד והערצה לתרבות ישראל העתיקה החדשה. אחרי ההרצאות נאה שירה בקהל בביצוע של נעים זמירות ישראל העממית מר שריר מן־לבוב. עד כמה נתחבב המיסד הזה, אפשר להוכח מגודל הלחץ והדחק בכל שבת ושבת מהמון הקהל הבא אל הס־לונות, עד שהאולם הגדול מתחכנין צ־מהכיל את כל הבאים, ורבים מהם מע־רחים לעמוד על יד הקירות ועל סף הדלתות.

מומן מודגש כבר הצורך, ב„בית שם", בבנין עצמאי מתאים למוסד חשוב רב השפעה זה. יש כבר תכנית לבנין המרגש במרכז השכונה. לביצוע הבנין נחוצה עזרת הצבור כלו ושתרת בעלי היכולת שבנו בפרס. וכדאי היה באמת שהצבור הרחב יתענין בדבר ויתן את ידו לכיסוס המוסד היקר הזה.

יחיאל שורץ

בעניני חיפה

לבנין השוק בהדר־הכרמל

שאלת בנין שוק עברי בשכני הדר הכר־מל איננה שוב מוכן לסורעות. שאלת „שוביות" עברית שהיתה עד עכשיו.

עם המשך המארשת הסך השוק הערבי למקום מוכן לסורעות.

והשאלה של העדמה ומתן בכורה לשוק עברי על פני שוק ערבי מטעמים ישובים־כלכליים. ירדה מעל המרק עם היסגר השוק הערבי. לא רק בפני יהוד דים אלא גם בשביל רבים מהאוכלוסיה הערבית. הנמנעים מלבקר שם מתוך שמירה על נפשם.

יבתוקף הוכרה הזה נוצר השוק בח־צר הבית שבו היה קודם „המעבדה" בר־חוב סירקין.

כמה פעלות היו לפקום הזה. ראשית הוא נמצא במרכז השכונה העברית ועם זה איננו בתוכה ממש, אלא בצדה, על הגבול שבינה ובין ואדי שאליב הער־בית. גם קרבתו אל הרחובות המאוכל־סים לרוב משמשת ענינות המצוינות אצל התגרות וסחר השוק הזעיר.

בתוקף הוכרה הזה נוצר השוק בח־צר הבית שבו היה קודם „המעבדה" בר־חוב סירקין.

כמה פעלות היו לפקום הזה. ראשית הוא נמצא במרכז השכונה העברית ועם זה איננו בתוכה ממש, אלא בצדה, על הגבול שבינה ובין ואדי שאליב הער־בית. גם קרבתו אל הרחובות המאוכל־סים לרוב משמשת ענינות המצוינות אצל התגרות וסחר השוק הזעיר.

הרחוב הקרוב הנצע שאינו מתאים לצרכי שוק שוקע בזוהמה שאין כמותה.

על אף העבודה הרבה והמאמצת של מועל שרות הנקיון.

התנאים הסאניטאריים הם לבלתי נשוא. ועם נדידת האוכלוסים העברים מהעיר, ביחוד מתושבי „ארד אל והל" החמיר המצב הסאניטארי מאד.

והנה נתבשרנו שהשבוע ייתחם הח־זה בין ועד הדר הכרמל והחברה הקבל־נית „אלורד" להקמת השוק בהמשך רחוב סירקין על המגרש שכבר הוכשר וסודר לשם כך במשך הזמן האחרון.

בקשר עם זה כדאי לספור לאן כמה דברים על הבנית הבית.

הבנין יוקם על מגרש רחב ידים. בו 4500 מטרים מרובע. הוא יהוה שני אגפים ראשיים מדרום לצפון וממערב למזרח. קומת היסוד שמתחת לארבע קומותיו ששטחה 1306 מ"מ בגובה 4 מטר תהיה מיועדת לחסנים מיסוניים שיתפסו 448 מ"מ. ובה יימצא גם אולם לעמדות מכירה בשטח של 400 מ"מ בערך.

קומה א' היא קומת המגרים תביל 52 מקומות למכוניות. משאבת בנזין ומספר מדרים בשביל העובדים. השדרה המוסך הנגדים הקבדים.

הקומה הבנויה תופסת 1871 מ"מ ובה חנויות בשטח של 558 מ"מ. דובני מכונה — 370 מ"מ. דואר ומלפון. דלת כנים למשקאות קרים. בתי רחצה וש־רחדרים מרוחים. לקהל. באן מרוכזים ירקות. צרכי חלב. כלי מטבח. מכולת ועוד.

הקומה השלישית תופסת 1307 מ"מ. תכיל חנויות בשטח של 803 מ"מ. ודו־כני מכירה בשטח של 150 מ"מ. 2 מר־פסותיה על שטח של 300 מ"מ כל אחת. תשמשנה שוק פתוח בלתי מקורה. כקו־מה זו יהיה מרוכז סחר הבשר. עופות כתשים. דגים וכדומה.

בקומה העליונה, ששטחה 756 מ"מ. תהיינה חנויות על שטח של 232 מ"מ. ודוכנים — 140 מ"מ ומקום לשחיטת עופות — 100 מ"מ.

כאן ירוכז גם סחר עופות חיים.

שטח הבנין הכללי של השוק הוא 4980 מטרים מרובעים.

ענין מיוחד הוא הציוד הפנימי הת־נועה שבבנין רחב־מידות זה.

חדירת אויר ומאור שמש לרווחה תאפשר על ידי החלונות הרבים וסב־כת הבדול המוגנות שבתקרת הקומה העליונה של הבנין.

תאורה חשמלית תמושק על ידי תוצ־נת הכוח ודינאמו מיוחד שיופעל בסקרה הפסקת הזרם בכל קלקול בקו.

הבנין יצויד משאבות מיוחדות לשם יצירת אחזן הדרוש להבקת המים לשוק.

האשפה מכל חנות תהיה מוכנסת לארובה כללית העוברת במרכז הבנין דרך כל הקומות. בקומת היסוד קיימו מקצצה שתחתוך את האשפה לפת־יוזל ואלה ייגרפו עם הזרם אל רשת הביוב.

כן יסודרו ברזים בני 1.5—1 גודל לכל רשת צנרות המים, ברז אחד לכל 40 מטר. תעלות מכוסות חרס ושם יחובר לן עם מרובים מרשתים שלשם יכו־הים. לכל 50 מ"מ יותקן מכשיר בבן בסקרה של דליקה. ומכשיר גדול בכל קומה.

אשר לתנועה בין הקומות, יהיו מיו־עדים לקחל 2 חדרי מדרגות ברחב מטר כ"א המצוידות גם במעליות. בש־ביל הלאה מהורות יהא חדר־מדרגות ביחוד ברחב 3 מטר וג מעליות בשביל 1000 קילו משא.

מעליות אחת תהיה מיוחדת לעובד השוק.

הכניסה הראשית למכוניות תהיה מצד מערב, ושם תעבור הדנועה מס־ביב לבנין ומסתעף למחסנים. לחדר הקירור ולמראאים. הציאה הכללית תהא בחלק המזרחי־דרומי של המגרש.

מתוך האמור אנו למדים שבנין השוק יוקם לפי התכניות המדרשות הק־יימת בשטח זה ובסדוריו וציודיו הנ־נ־יסים. הן לתקנת הקהל והן לשירות התנועה והצרכים הקיימים. יוכל לשר־מש. דוגמה ומופת ליתר הערים בארץ־ד. ד. זכאי

תעשיה חדשה בארץ

לענפי התעשיה השונים בארץ נוסף ענף חדש עם הקמת מחלקה מיוחדת בבית החרשת „שמן" לתעשית גליצ־רין. מחלקה זו מצוידת במערכת מכ־נות משוכללות וחדישות ביותר להפקת הגליצרין וזקוקו.

תעשית הגליצרין בביתחר „שמן" תעשית לואי לתעשית הסבון. הגליצרין המהוות חלק אורגני של כל שמן צמחי נערד מהשמן בעת תהליך בשול הסבון ונשאר במי השארית שבודדי הסבון. הפקת הגליצרין מתוך מי השארית נע־שית בדודים מיוחדים. ע"י אדי בחלל ריק. ואח"כ עובר הגליצרין הגלמי הה־ליך נוסף של זקוק במערכת מכונות מר־כבות.

בית החרשת „שמן" מיצר גליצרין הן מהמינים הדרושים לצרכים טכניים (תעשית דינמים וכו') והן מהמין המ־שמש לצרכים רפואיים וקוסמטיים עם יסוד תעשיה זו לא יצרך עוד המשק הא־י להוציא אלפי לירות בשנה לאימ־פורט של גליצרין מארצות אירופה. אולם במשק הגליצרין שהיוצר ב„שמן" קולה בהרבה על התצרוכת המקומית ומשוב כך עומד בית החרשת לפקח גם אכסר פורט לארצות שונות בעולם.

לאכספורט זה נשקפים סכויים טו־בים. היות והגליצרין של „שמן" אינו נופל בטיבו ממיני הגליצרין הטובים ביותר בעולם. כפי שאושר ע"י הבי־דיקות של מעבדות כימיות מהידועות ביותר בעולם. כפי שאוכר ע"י הבדי־קות של מעבדות כימיות מהידועי כיו־תר באנגליה.

תושבי חיפה, השומרון
העמק והגליל

מברכים
איש את רעהו
באמצעות עתונם
„הכרמל"

העדם בראדיו

1.30 — חדשות בעברית. 1.40 — תבנית ערבית. 2.20 — חדשות באנגלית 5.00 — חדשות, תבנית עברית. 7.30 — שיחה לחקלאים יהודים (מוגשת מט־ענק המחלקה לחקלאות ולדייג). „תכנית משחלות ירקות לוריקה ושחילה באביב". 7.45 — חדשות בעברית. 8.00 — „מס־עות במודח המיכון". ד. אבידיקן. מאת אליהו אפשטיין. 8.15 — קונצרט מוק־דש ליצירותיו של אלכסנדר מאנצמן, מוגש בידי דניאל הופמקלר (צלו) ואריה אכס (פסנתר). קונצרט לצ'לו ופסנתר, „שיר כשרים ובלוז" (קטעים מתוך ה„מו־נטינה הטרנסאטלנטית לצלו. ולפסנתר). 8.45 — שלושה שירים לרבל. מ„שרים עייר מקהלת ליאונגם בביצוע של ליאון וויאטי. 900. — פרפראות. 9.15 — חד־שות באנגלית. 9.30 „חסים ביגלאו מיים" מאת ג'. ליכטהיים. 9.45 — החזמרת המימנוגן החדשה בניצוחו של אויגן טונסן; מוסיקה לבלט „לה סיד" — מסנה.

מכונות תפירה ומכונות סרגים
נוימרק
רחוב הרצל מס' [illegible]

לאן נלך הערב?

ארמון 6.15 — 8.15

סקנדל בוינה („מסקרדה")

ESCAPADE

בכוכבים: מיכאל סטרוגוף

(2) מחה

אודה 6.15 — 8.15

שירת נצח אשירה

IM SONNENSCHEIN

יומיים בתשכת לילה

שער שטרי ערך

בורסה ניו־יורק

	29-11	26-11
אטרק. טלפון	147½	147½
אנאקונדה קופר	35½	35½
בטלם בטלם	74	71⅝
קרייזלר	80¼	79
קונסולידטד אויל	30¼	29¼
נרל אלקטרק	42¼	42
נרל מוטרס	49½	48½
אינטרנשנל ניקל	53	52½
אי. ב. מסיקס	66¼	63½
ווילסר	50½	50½

נמסר ע"י

בנק הופנונג בע"מ

בורסה אמסטרדם

	27-11	29-11
נסו הול [illegible]	327½	326¾
שילים	2 26¼	228
[illegible] אמסטרדם	482	485½
אינלור	149½	145½
אמסטרדם נוב	230½	229½
אמריקן אנקר	27½	27½

נמסר ע"י

הולנד בנק אוניון, חיפה